

David S. Khara

Patiënt 302

Karakter Uitgevers B.V.

Hoofdstuk 1

Kamp Stutthof, 1942

Twee jaar! Twee lange jaren van blauwbekken in de ijzige hel van het noorden van Polen. Ze konden hem niet van een gebrek aan toewijding beschuldigen! Begin 1936 was Horst Geller bij de *Schutzstaffel* gegaan. Destijds was hij drieëntwintig jaar oud. Hij was geen fanatieke volgeling van Hitler, maar rekening houdend met de greep die deze man op de massa's had, was aansluiting bij de ss de beste beslissing geweest.

Horst had niet zozeer voor de ss gekozen om tot de 'beschermingsafdeling' van de Führer te behoren, als wel om te profiteren van een vorstelijke rust. Zijn familie zou gerespecteerd worden en beschermd zijn tegen het klimaat van argwaan dat in het land heerste. Duitsland, en in zijn kielzog heel Europa, was door waanzin getroffen. Maar op een dag zou de oorlog afgelopen zijn en alles weer normaal worden. Horst had zijn kleine appartement eronder durven verwedden. In 1940 was hij

tot zijn eigen verrassing zowel echtgenoot als vader geworden. Een revolutie in zijn leven. Twee buitenkansjes voor de prijs van één.

Helaas was het jaar 1941 niet onder de beste voortekenen van start gegaan. Zijn superieuren hadden hem bevorderd. Op zichzelf was dat een goede zaak, ook al had hij nergens om gevraagd, maar deze bevordering ging gepaard met een aanstelling in Polen, als bewaker van een gevangenkamp. Het was een belangrijke missie. Het zag ernaar uit dat iedere poging de overplaatsing af te wenden vergeefs zou zijn. Dus was hij vertrokken, tegen heug en meug, omdat hij Karine en de kleine Gisela moest achterlaten. ‘Het is het front niet,’ had hij zijn diepbedroefde echtgenote bij wijze van afscheid verklaard.

En zo volgden er zomers zonder kleur en winters die elke nacht opnieuw bewezen dat de hel een koud oord was. Van tijd tot tijd profiteerde hij van een verlof om zich in Dantzig, zo’n veertig kilometer naar het westen, een stuk in de kraag te drinken en zijn eenzaamheid te vergeten in de armen van soldatenmeisjes. Zijn soldij was ruim voldoende om zijn kleine gezin te onderhouden. Dat was één zorg minder. Het werk in het kamp was niet erg ingewikkeld: politieke tegenstanders bewaken die veroordeeld waren tot dwangarbeid in de *Deutsche Ausrüstungswerke* (de DAW, een wapenfabriek van de SS), Joden uit de vrachtwagens laden om ze in barakken te proppen. Eén keer per week hield hij toezicht op de distributie van de magere rantsoenen van brood en knollensoep aan de gevangenen. Soms deed het hem plezier te weten dat de Israëlieten zich nu op de juiste plaats bevonden. Maar de kinderen... Hun blikken, waarin angst en smeekbeden zich vermengden, vond hij steeds moeilijker te verdragen. Horst wenste hen geen kwaad toe. Wacht even, hij voelde geen enkele sympathie voor de Joden, hoor! Maar vandaar naar

het executeren van kinderen was een wel erg grote stap, die hij slechts om één enkele reden maakte: het was zij of hij. Ja, Horst was een doodgewone man, verdwaald tussen een meute uitgehongerde honden, opgehitste beulen en een winter zonder einde. Soms vroeg hij zich af hoeveel van zijn wapenbroeders dachten zoals hij. Hoeveel van deze elitesoldaten, die gehoorzaamden aan *Reichsführer*-ss Heinrich Himmler, huilden 's avonds? Hij hoopte dat het er op z'n minst één was.

Die avond was de ss'er Geller somberder dan anders. De temperatuur was bijna vijf graden onder nul. Hij betrok de wacht voor een imposant gebouw dat properder was dan de barakken van de gevangenen. Het ziekenhuis zou hem de rillingen over de rug doen lopen als hij niet al in een ijspilaar veranderd was. De Joodse kinderen die nog op hun benen konden staan, werden hierheen gevoerd om te voldoen aan de grillen van het vreemde heerschap dat hier de scepter zwaaide. *Herr Doktor* was de enige naam waaronder men hem kende. Hij vertoonde zich nooit, mengde zich nooit onder de anderen, en zijn stemgeluid was aan niemand bekend. Hij diende zijn rekesten schriftelijk in bij de nieuwe commandant van het kamp, majoor Hoppe. Soms werd er materiaal van de wapenfabriek naar het ziekenhuis overgebracht, maar daar had alleen de kampeleiding toegang. Horst had Hoppe zelfs een keer verrast toen deze zelf kisten uitlaadde! Deze man was brutaal en wreed. Niet het soort dat naar de pijpen van een tweederangs creatuur danste. De dokter moest wel een verdomd hoge piet zijn. Het idee er meer van te weten lokte niemand. In dit absurde universum was onwetendheid een groot goed, dat de slaap beschermde en de levensverwachting verlengde.

Deze avond van de 9de november 1942 was bijzonder. Niemand minder dan Himmler zou het ziekenhuis komen bezoeken. De best aangeschreven soldaten moesten het militaire en spirituele hoofd van de organisatie bewijzen hoe onberispelijk kamp Stutthof geleid werd. Als beloning hoopte de leiding op een uitbreiding van haar middelen, zowel menselijke als technische.

Geller trok als een bezetene aan zijn sigaret. Hij putte er wat warmte uit. Zijn zwarte leren handschoenen stonken naar koude, verschaalde tabak. Hij tuurde in de verte waar groepjes soldaten, vergezeld van woeste waakhonden, langs de prikkeldraadversperringen rond het kamp patrouilleerden. Die lui kregen tenminste nog beweging.

Negen andere mannen stonden net als hij braaf aan de grond vast te vriezen, klaar om zich over te geven aan de rituelen van goed gedrag die door hun hoogste leider uitgevaardigd waren. Iedereen zweeg, maar de gewisselde blikken spraken een duidelijke taal over de graad van algemene somberheid. Over enkele ogenblikken zouden Himmler en zijn staf van kontlikkers arriveren. De poppenkast zou zonder problemen verlopen. Morgenvroeg zou een kop gloeiend hete koffie ook de strengheid van deze nacht uitwissen. Een uiterst heldere nacht. De maan en de sterren troonden aan een wolkeloze hemel en accentueerden de fijne nevel die opsteeg van de grond van deze vervloekte contreien. De uitkijktorens op de vier hoeken van het kamp en in het midden van elke omheining waren uitgerust met zoeklichten waarvan het gele licht slechts in geval van alarm werd ontstoken.

Plotseling wierp Horst Geller, onmiddellijk gevolgd door de negen andere gewoonte- of gelegenhedsmokers onder de ss'ers, zijn sigaret op de grond en trapte hem uit onder de zool van zijn laars. Het geluid van een motor klonk uit de richting van de zandweg die naar de dichtstbijzijnde schijn van beschaving voerde.

Het geronk werd sterker en al spoedig waren er twee wagens te onderscheiden. Tot hun algemene verbazing beperkte het konvooi zich tot deze twee voertuigen. De laatste berichten van het front waren goed, maar om zo'n belangrijk personage dan maar gelijk een gepast escorte te onthouden... Horst concludeerde dat dit bezoek, zo niet geheim, dan toch op zijn minst discreet was. De hekken werden geopend en de twee naderende terreinwagens kwamen tot stilstand aan het begin van de oprit. De mannen sprongen in de houding, het geweer aan de linkerschouder, de rechterarm geheven onder een hoek van vijftien graden, de hand gestrekt. Hoppe en de dokter daalden de trap van het ziekenhuis af en bleven stilstaan in het midden van de erehaag.

Vier rasechte ariërs doken op uit het eerste voertuig. Niet een van hen was kleiner dan één meter negentig. Hun petten bedekten blonde koppen. En op een plek waar zelfs een dikke mantel niet voldoende garantie op overleven bood, gingen zij slechts gekleed in een simpel zwart uniform.

Een van hen haastte zich naar de tweede wagen, opende het rechterachterportier en bracht in dezelfde beweging een Hitlergroet. Heinrich Himmler stapte uit en klopte de reus amicaal op de schouder. Een tot in de puntjes geklede adjudant dook achter hem op. Hij droeg een grote attachékoffer. Te oordelen naar de spanning van zijn arm moest het ding verdraaid zwaar zijn. Vliegenvlug omringden de vier mannen de Reichsführer-ss en zijn assistent. Vanuit een ooghoek sloeg Horst de vreemde optocht gade. Vier Beierse houthakkers, gekleed alsof het augustus was, flankeerden twee kleine, gebilde individuen gehuld in gevoerde regenjassen. De opperbevelhebber van de ss gaf het startsein door zich naar de menselijke haag te begeven. Zijn entourage volgde hem op de voet. Hij negeerde zijn beide gast-

heren, die hun teleurstelling met moeite verborgen, en inspecteerde de eenheid, waarbij hij links en rechts glimlachjes en complimentjes uitdeelde. Vervolgens bleef Himmler pal voor Geller stilstaan.

‘Zo, jongeman, niet te hardvochtig, dit klimaat?’

Horst voelde dat zijn hart van schrik sneller ging kloppen. Deze duivel kon gedachten lezen!

Hij greep zijn kans.

‘Voor u zou ik zelfs de Noordpool bewaken, excellentie.’

Een beetje vleierij kon nooit kwaad. Himmler kwam wat dichterbij. De man had de ronde kop van een brave Duitse huisvader. Achter zijn knijpbrilletje ging een blik schuil die even boosaardig als verontrustend was.

Hij mompelde: ‘Zoveel vraag ik niet van je. Je hebt goed uit je ogen gekeken.’

Horst verstijfde. Ontmaskerd, maar niet uit het veld geslagen. Hij was het veinzen beu.

‘Polen is een hel. Ik mis Hamburg, excellentie.’

Himmler zette zijn brilletje af en veegde de glazen schoon tussen zijn gehandschoende vingers, zonder zijn blik van de soldaat af te wenden.

‘Morgen word je overgeplaatst.’

De ss'er slikte moeizaam. Hij was te ver gegaan. Zijn glimlach verdween op slag. De tijd stond stil. Himmler observeerde hem onverstoortbaar.

‘Je vertrekt naar Slot Wewelsburg. Het klimaat van Westfalen zal je ongetwijfeld beter bevallen. Ik heb oprechte mensen nodig. Ik ben al goed voorzien van kakkerlakken, zelfs competente.’

Met een knikje wees hij naar majoor Hoppe.

Gerustgesteld groette Horst opnieuw.

‘Dank u, excellentie.’

Hij slikte een *Heil Himmler* in, wat niets goeds zou hebben gebracht.

De Reichsführer-ss wendde zich af en gaf al lopend instructies aan zijn knikkende assistent.

Eindelijk voegde hij zich bij de kamphoofden, waarna de hele club in de hal van dit geheimzinnige ziekenhuis verdween. De maskerade was afgelopen.

De soldaten kwamen om Horst heen staan en haalden als één man sigaretten en aanstekers tevoorschijn. Ze feliciteerden de geluksvogel hartelijk. Deze temperde zijn enthousiasme, welbewust van de jaloezie die zijn kameraden weldra zou kwellen. Ten slotte verspreidden ze zich ieder naar hun eigen kwartieren. Geller bleef alleen achter, midden op de oprit. De wetenschap dat hij hier zou vertrekken, scherpte zijn zintuigen. Van nu af aan bracht de geringste inademing van deze bijtend koude lucht hem een beetje dichterbij zijn Duitsland. Voor de rest van zijn leven zou hij Polen haten. En op een dag zou hij de gruwelen die hier bedreven werden vergeten.

Horst diepte uit de binnenzak van zijn lange soldatenjas een foto van zijn vrouw en hun baby op en drukte er een kus op. Zijn zicht werd een beetje waziger. Hij begreep niet waar het snerpende geluid vandaan kwam dat zijn hoofd vulde. De soldaat boog zijn hoofd naar rechts. Om zijn schouder dansten vreemde oranje kringels. De sensatie van kou maakte plaats voor een weldadige warmte. De wereld beefde zachtjes. Hij viel voorover op de grond. Terwijl het leven uit hem wegvloeide, zonder pijn, zag Horst een serpentine van bloed over de bevroren grond kruipen en de foto bedekken die hij nog steeds in zijn verbrande hand hield. De blote voeten van een kind dat over de ijzige grond rende waren het laatste wat zijn ogen zagen.

Horst Geller, opportunistisch ss'er, huisvader verzeild in een wereld vol waanzin, stierf op 9 november 1942. Hij behoorde tot de tien officiële slachtoffers van een aanslag op Heinrich Himmler. Een golf van terreur en arrestaties volgde. De meester van de Zwarte Orde had de aanslag overleefd.

De *Endlösung* kwam op gang.

Hoofdstuk 2

Manhattan, heden, 9.48 uur

Ik ben een smeerlap en ik heb een houten kop, zoals elke ochtend. M'n bovenkamer ligt in puin. Het bonkt daar alsof er een verbouwing aan de gang is. Blindelings tast ik met mijn rechterhand naar het nachtkastje. Prompt gaat de lamp aan diggelen. Wat deed dat ding daar dan ook? Ik voel onder mijn hand het buisje tabletten, dat lucht al meteen wat op.

Ik trek mijn linkerhand onder de lakens vandaan, schud er twee pillen in en slik ze droog door. Water is niet nodig, te makkelijk, zo is het lolliger. Mijn hoofd is diep begraven in het donzen kussen. Ik weet niet hoe laat het is, en het kan me niet schelen. Een scherp geluid teistert mijn trommelvliezen. Alsof er iets valt, de hele tijd. Of anders een heleboel vallende ietsjes. Een smaak van verschaalde tabak dringt naar mijn mond. Ik ben een menselijke asbak. Ik heb het geluid thuisgebracht: het is gekletter. Een chick heeft mijn douche ingepikt. Hoe heet ze ook

weer? Ik weet het niet meer, en ook dát kan me niet schelen. Als ze zich aan het wassen is, dan wil dat zeggen dat ze ertussenuit knijpt. Mij best. Ik vind alles best. Zolang ik het maar recht voor mijn kiezen krijg.

Er rest me eigenlijk nog maar één ding, maar ik heb er de moed niet voor. Een kogel, een koord of de grote sprong van een dak van een hoog gebouw, en het leed is geleden. Maar ik ben een lafaard. Uit pure wanhoop sloop ik mezelf dus maar stukje bij beetje. Uiteindelijk komt het op hetzelfde neer.

Ze loopt langs de deur. Ik open één oog om te zien wat het voorstelt. Klein, afgetraind, brunette. Niet slecht. Zij of een ander. Ze heeft niet eens naar me gekeken, kent waarschijnlijk niet eens mijn naam. Ik weet tenminste nog hoe zij heet – Rachel. Wat is het vandaag, woensdag? Rachel was dinsdag. Oké, ik geef het toe, ik weet niet hoe ze heet. Ze maakt een ongelooflijk kabaal terwijl ze zich aankleedt. Ik hoor haar hier terwijl zij in de woonkamer is. Ze roept iets naar me. Met mijn kop in het kussen versta ik geen woord. Tot ziens, zonder twijfel. Ja, ajuus...

Eindelijk alleen!

Mijn ogen zijn open. De mist is opgetrokken, maar het heeft even geduurd. Het is tien uur in de ochtend. Ik ben te laat voor mijn werk. Zoals elke dag. Die trut heeft een troep gemaakt in de badkamer. Overal ligt water. Ik haat dat, een overblijfsel uit de tijd toen ik nog prijs stelde op orde en netheid. Ik droog de vloer met een handdoek, duik dan onder de douche. De krachtige stralen verwarmen me, masseren me en wekken me. Ik ben eenendertig. Ik ben een smerige effectenhandelaar die werkt voor een stel haaien op Wall Street. Ik ben niemand. Ik heb nog iets wat op een naam lijkt. Jay Novacek. Ik doe de kraan dicht. Ik reik naar het pakje sigaretten dat zich ligt te vervelen op de wastafel. Ik kan ze daar niet zo sneu laten liggen. Ik steek er een op.

Als ik mijn quotum van twee pakjes wil halen, moet ik niet soft gaan doen. Geconfronteerd met het beeld dat de spiegel naar me terugkaatst, moet ik toegeven: ik ben goed bedeed. Herinneringen aan sport op de universiteit, partijtjes squash met vrienden – allemaal uit het zicht verloren. Ik ben knap. Dat zeggen de vrouwen tenminste. Blauwe ogen en een vierkante kop, dat bevalt ze. De wasem slaat neer op de spiegel. Ik zie mezelf troebel.

Dus zie ik goed.

10.20 uur. Onderuitgezakt op de sofa van beige leer in de woonkamer rook ik mijn derde sigaret van vandaag. Op de lage glazen tafel staat een beker koffie te dampen, een onschatbaar hulpmiddel om de sigaret weg te werken. Als het meezit, ben ik over tien minuten aangekleed, en zal ik misschien zelfs, o wonder, binnen het uur op kantoor arriveren. Mijn appartement staat me tegen. De poenerigheid straalt ervan af. Het is groot, leeg en kil. Was dat ooit mijn smaak? Grote lichte sofa's? Die strakke meubels van glas en zwarte lak? Het abstracte geklodder van schilders die eerder chic en trendy zijn dan getalenteerd? Kennelijk wel. Ik herken mezelf alleen in de poppetjes van Spiderman en Doctor Doom aan weerszijden van mijn hifi-installatie.

Ik neem een hijs van mijn sigaret.

Ik ben een grote smeerlap, niet in staat me te herinneren wat ik de avond tevoren heb gedaan. Toch is er één avond die ik kan uittekenen, zo helder dat ik hem elke nacht opnieuw beleef. Hoelang is het geleden? Zes maanden? Toch staat hij me even scherp voor ogen als de koffiebeker naast mijn gekruiste voeten op de tafel. Ik sluit mijn ogen en haal me die noodlottige dag voor de geest...

Kantoor. Voor mij zes computerschermen die aan alle kanten knippen. Curven, grafieken, cijfers. De wereldeconomie in een

oogopslag. Aan de andere kant van de wereld staan mensen op, werken, lossen leningen af en hebben het zwaar te verduren. Ze leven niet, ze produceren. En wat ze produceren maakt mij rijk. Het is maandagmorgen. De Dow Jones zakt in. Mijn maten verkopen. Ik koop, alles wat voorbijkomt. Bij het sluiten van de markten is het eindresultaat onherroepelijk: elf procent stijging. Halleluja. Ik heb zojuist een miljard dollar voor de zaak verdiend. Vijftig miljoen voor ondergetekende. Niemand is beter dan ik. Mijn baas is in de wolken. Mijn cliënten bellen me, de een na de ander, om me te bedanken. Een glas champagne in de bestuurskamer met seniele wrakken, zo conservatief als de pest. De vennoten. De fles gaat rond. Met degenen die aanwezig zijn, gaan we dineren. Frans en duur; wat moet, dat moet. Collega's zien de stoet machtigen der aarde voorbijkomen. Ze werpen me blikken vol haat toe. Ze kunnen mijn rug op. Allemaal naar de bliksem lopen. We schateren in de lift, slaan elkaar op de schouder.

Tot zover ging alles goed...

De voordeur bel haalt me terug naar het heden.

10.32 uur. Shit! Wie kan er op dit uur voor de deur staan? Maakt niet uit. Doe maar, bel maar, zak! De klootzak houdt aan. Ik sleep me moeizaam naar de voordeur. Dit appartement is beslist te groot. De grendel glijdt opzij, ik draai aan de deurkruk.

Twee grote kerels staan in de gang, recht als kaarsen. Militairen in speciaal tenue. Witte handschoenen, pet en de hele reutemeute. Zelfs de medailles zijn uit de kast gehaald. Die daar heeft heel wat trofeeën. Zo te zien is hij ongeveer vijftig. Achter hem gaat een kloon van twintig jaar jonger schuil, met evenveel tierlantijnen op de borst. Waarschijnlijk alleen maar voor de sier.

‘Meneer Corbin?’

Zo ben ik al minstens twintig jaar niet meer genoemd!

‘Dat is de naam van mijn vader. Ik ben Jeremy Novacek.’

Ik begeleid mijn gepikeerde antwoord met een ontkennend hoofdschudden. Het brengt de jokers in apenpak niet aan het wankelen.

‘Jeremy Novacek, uit naam van de regering van de Verenigde Staten van Amerika condoleren wij u met het verlies van luitenant-generaal van de U.S. Air Force, Daniel J. Corbin, overleden op de leeftijd van zestig jaar. Wij hebben de eer u deze vlag te overhandigen, evenals de decoraties die uw vader zijn toegekend.’

Een militair saluut is best mooi. Een beetje star, maar mooi. Ze zien er niet uit alsof ze zich willen ontspannen. Maar je weet nooit, dus salueer ik ook. Kijk aan, het werkt. Kwartslag naar links en ze blazen ritmisch de aftocht. Ik duw de deur weer dicht. Daar sta ik dan, met een driehoekig opgevouwen vlag en een ijzeren kistje met een Amerikaanse zeearend erin geslagen.

Mijn ouwe heer is dood. Ik leun op de bar van de keuken, die uitkijkt op de living, en grijp een fles cognac. Ik neem een grote slok, rechtstreeks uit de fles. Zo’n gebeurtenis moet gevierd worden. Het programma van de dag is zojuist veranderd: eerst richting kantoor, dan de metro naar Poughkeepsie. Ik moet mijn moeder gaan vertellen dat luitenant-generaal Corbin eindelijk heeft besloten de pijp uit te gaan...